

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/14
KARAR NO : 2021/75
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: Mahkumiyet kararının infazı sırasında, haksız olarak verilen disiplin cezası nedeniyle u ranılan maddi ve manevi zararın giderilmesi istemiyle açılan davanın, ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : M.K.
Vekili : Av. S.A.C.
Davalı : 1-Adalet Bakanlığı
2-Maliye Hazinesi

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Kayseri Bünyan Açık Ceza nfaz Kurumu'nda hükümlü olarak bulundu u sırada, Kayseri Adliyesi çay oca nda çalı maya ba layan, de i ik zamanlarda kendisine 250-300TL tutarında kendi ihtiyaçlarını kar ılaması için para ödenen davacının, 16/10/2018 tarihinde kasık fı tı ı te hisi ile ameliyat olmak üzere hastaneye yattı ı, hastanede bulundu u ve tedavisinin devam etti i 23/10/2018 tarihinde, karde i E.K.'nin, aralarındaki mevcut kırgınlıklar sebebiyle davacı hakkında cep telefonu bulundurdu u ve kullandı ı iddiasıyla suç duyurusunda bulunması üzerine, davacının, ak am hasta ziyaret saatinde, doktora acil durum oldu u, kapalı ceza evine götürmeleri gerekti i ve derhal taburcu edilmesi gerekti i söylenerek tedavi devam etmesine, serum takılı olmasına ve pis kan (diren) hortumu ba lı olmasına ra men, hastaneden taburcu edildi i ve tedavisinin yarım kaldı ı, Kayseri Açık Ceza nfaz Müdürlü ü Disiplin Kurulunca verilen disiplin cezasının, Kayseri 1. nfaz Hakimli ince kabul edildi i, yapılan itiraz üzerine kararın, Kayseri 1. A ır Ceza Mahkemesince kesin olarak onaylanması üzerine, karara kar ı yapılan kanun yararına bozma ba vurusunun kabulü ile, Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin E.2019/3907 - K.2020/4 sayılı ilamı sonrası, Kayseri 1. A ır Ceza Mahkemesinin D. .2020/1199 sayılı kararı ile Disiplin Kurulunun ve Kayseri 1. nfaz Hakimli inin ilgili kararlarının kaldırıldı ı belirtilerek, tedavisi devam etmekteyken alelacele taburcu edilerek öncelikle Kapalı Ceza nfaz Kurumu'na iade edildi i, daha sonra Adana Kozan Cezaevine sürgüne gönderildi i, bu süreçte tedavinin ihmal edilip, ameliyat yaraları dahi açıkken 12 gün hücre cezası çektirildi i, ailesiyle yüz yüze görü me imkânı kalmadı ı gibi telefonla da bir süre görü türülmesinin haksız yere engellendi i, açık ceza evinde sigortalı çalı masına ra men bu gelir imkanının, telefon hakkının, aile görü ü hakkının elinden alındı ı, ayrıca kapalı ceza evinde olması nedeni ile ailesi tarafından ceza evi ihtiyaçları için masraf da yatırılmak zorunda kalındı ı, anlatılan manevi zararların yanı sıra Kayseri Adliyesi - Çay oca ndaki i ini kaybetti i ve bir ba ka ehre gönderilmesi sonucu giderlerinin hızla arttı ı, kapalı kurumda olması nedeniyle 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin nfazı Hakkındaki Kanun'un Geçici 9. maddesinden faydalanamadı ı açıklanarak, 5275 sayılı Kanun'un 44. maddesinde yer alan ihlali yapmadı ı, Kapalı nfaz Kurumuna iadesinin hukuksuz ve mesnetsiz oldu u, 13/12/2018 - 25/12/2018 tarihleri arasında çektirilen hücre cezasının telafisi imkansız maddi ve manevi hasara yol açtı ı belirtilerek, haksız ve kanun dı ı müdahale ve gördü ü eziyet nedeni ile u ramı olunan maddi ve manevi zararın giderilmesi istemiyle, 100.000 TL

manevi tazminat ile fazlaya ili kin hakkı saklı kalmak kaydıyla imdilik 10.000 TL maddi tazminatın ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. **Kayseri 5. A ır Ceza Mahkemesi 10/09/2020 tarihli ve E.2020/386, K.2020/339 sayılı kararı** ile, davaya konu hak ihlalinin, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141. maddesinde düzenlenen suç soru turması veya kovu turması sırasında yapılan bir i lemde kaynaklanmadı ı, aksine kesinle mi mahkeme kararı ile hükümlü durumunda bulunan davacının cezasının infazı sırasında idari merciin hatalı i leminden kaynaklandı ı belirtilerek, davanın çözümünün idari yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle görevsizlik kararı vermi , itiraz edilmeyen karar kesinle mi tir.

3. Davacı vekili, bu kez, aynı gerekçelerle 85.000 TL manevi tazminat ile fazlaya ili kin hakkı saklı kalmak kaydıyla imdilik 5.000 TL maddi tazminatın ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dari Yargıda

4. **Kayseri 2. dare Mahkemesi 08/12/2020 tarihli ve E.2020/1122 sayılı kararı** ile, 4675 sayılı nfaz Hâkimli i Kanunu ile ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan i lemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik ikâyetleri incelemek, karara ba lamak ve kanunlarla verilen di er görevleri yerine getirmek üzere infaz hâkimli inin görevli kılındı ı, infaz hâkimli inin kararlarına kar ı itiraz mercii de belirlenmek suretiyle bu Kanun'un uygulamasında takip edilmesi gereken sürecin düzenlenmi bulundu u, bakılan davada, Kayseri Kapalı Ceza ve nfaz Kurumunda on be ay boyunca haksız ve kötü muameleye maruz kaldı ı, a ır artlar altında hücre hapsi, tecrit ve sürgün edildi i, tedavisinin yapılmadı ı ileri sürülerek maddi ve manevi zarara u radı ından bahisle tazminat ödenmesi talebinin, 4675 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasından kaynaklandı ı ve uyu mazlı ın niteli i itibariyle çözümünün adli yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosyanın incelenmesinin Uyu mazlık Mahkemesince bu konuda bir karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermi tir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin nfazı Hakkındaki Kanun'un, "Açık ceza infaz kurumları" ba lı ı altında düzenlenen 14. maddesi öyledir:

"(1) Açık ceza infaz kurumları, hükümlülerin iyile tirilmelerinde, çalı tırılmaları ve meslek edindirilmelerine öncelik verilen, firara kar ı engelleri ve dı güvenlik görevlisi bulunmayan, güvenlik bakımından kurum görevlilerinin gözetim ve denetimi ile yetinilen kurumlardır. Açık ceza infaz kurumları ihtiyaca göre ayrıca;

a) Kadın açık ceza infaz kurumları,

b) Gençlik açık ceza infaz kurumları,
eklinde kurulabilir.

(.....)

(3) (De i ik:14/4/2020-7242/18 md.) Hükümlülerin kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarına 89 uncu madde uyarınca yapılan de erlendirme sonucunda karar verilir.

(.....)

(5) (Ek:14/4/2020-7242/18 md.) Do rudan açık ceza infaz kurumuna alınanlar dahil olmak üzere bu kurumlarda bulunan hükümlülerden;

a) Firar edenler veya ba ka bir fiilden dolayı haklarında tutuklama kararı verilenler idare ve gözlem kurulu kararıyla,

b) Kınamadan ba ka bir disiplin cezası alıp, bu cezası kesinle mi olanlar veya asayı ve düzenin sa lanması amacıyla disiplin cezası kesinle memi olsa bile eylemi kurum düzeni ya da ki i güvenli i bakımından tehlike olu turanlar idare ve gözlem kurulu kararıyla,

c) Açık ceza infaz kurumu arlarına veya çalı ma ko ulla rına uyum sa layamayacakları saptananlar idare ve gözlem kurulunun kararı ve infaz hâkiminin onayıyla,

kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler.

(6) (Ek:14/4/2020-7242/18 md.) Hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, açık ceza infaz kurumlarına ayrılıp ayrılmamalarına, açık ceza infaz kurumlarında geçirecekleri sürelere, kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, do rudan açık ceza infaz kurumlarına alınmalarına, do rudan açık ceza infaz kurumlarına alınanların kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve di er hususlara ili kin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.” denilmi ;

6. “Disiplin cezalarının niteli i ve uygulama ko ulla rı” ba lıklı 37.maddesi öyledir:

“(1) Hükümlü hakkında kurumda, düzenli bir ya amın sürdürülmesi, güvenli in ve disiplinin sa lanması bakımından kanun, yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emretti i veya gerekli küldü ı davranı ve tutumları, kusurlu olarak ihlâl etti inde, eyleminin niteli i ile a ırlık derecesine göre Kanunda belirtilen disiplin cezaları uygulanır. (Ek cümle:14/4/2020-7242/23 md.) Hükümlüün duru ma, sa lık, e itim ve çalı ma gibi nedenlerle geçici olarak kurum dı nda bulundu u yerler de bu fıkranın uygulanması bakımından kurum olarak kabul edilir.

(2) Suç olu turan eylemlerden dolayı açılan kamu davası, disiplin soru turması yapılmasını ve cezanın uygulanmasını engellemez.

7. “Disiplin cezaları ve tedbirleri” ba lıklı 38. maddesi öyledir:

“(1) Çocuklar haricindeki hükümlüler hakkında uygulanabilecek disiplin cezaları a ırlık derecesine göre unlardır:

a) Kınama.

b) Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma.

c) Ücret kar ılı ı çalı ılan i ten yoksun bırakma.

d) Haberle me veya ileti im araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama.

e) Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma.

f) Hücreye koyma.

(2) *Toplu, bedensel, zalimane, insanlık dışı veya küçültücü cezalar disiplin cezası olarak uygulanamaz.*”

8. “*Hücreye koyma*” başlıklı 44. maddesi öyledir:

“ (1) *Hücreye koyma cezası, hükümlünün eylemlerinin nitelik ve ağırlığına göre bir günden yirmi güne kadar, açık havaya çıkma hakkı saklı kalmak üzere, geceli ve gündüzlü bir hücrede tek başına tutulması ve her türlü temastan yoksun bırakılmasıdır.*

(.....)

(3) *On bir günden yirmi güne kadar hücreye koyma cezasını gerektiren eylemler unlardır:*

(.....)

g) *Her türlü ateşli silah, mermi, patlayıcı madde, kesici, delici, yaralayıcı, bereleyici alet, yakıcı, indirici, bozucu, bayıltıcı, kör edici gaz ve ecza, her türlü zehir ve uyuştürücü ilâç ve madde, cep telefonu, telsiz ve sair elektronik haberleşme aracını kuruma sokmak, bulundurmamak, kullanmak.”;*

9. “*Disiplin nedeniyle nakil*” başlıklı 55. maddesi öyledir:

“(1) *Hükümlü, hücreye koyma cezasını gerektiren eylemlerde bulunması hâlinde kurum yönetimince hakkında disiplin işlemi yapılır ve kurum en üst amirinin istemi üzerine Bakanlıkça başka kurumlara nakledilebilir. Disiplin cezaları yeni kurumlarda çektirilir.*

(2) *Bu hükümlüler nakledildikleri kurumlarda, mahkeme kararı, kurum güvenliği, can güvenliği veya hastalık sebepleriyle nakil hariç, altı ay kalmak zorundadırlar.*”

10. 4675 sayılı Kanun’un “*Amaç ve kapsam*” başlıklı 1. maddesinde, bu Kanun’un, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılacak işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik ikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsadığını belirtilmiştir ;

11. “*infaz Hâkimliklerinin Görevleri*” başlıklı 4. maddesi öyledir:

“ *infaz hâkimliklerinin görevleri unlardır :*

1. *Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıntıları gibi işlemler veya faaliyetlere ilişkin ikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.*

2. *Hükümlülerin cezalarının infazı, müdahaleye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlemler veya faaliyetlere ilişkin ikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.*

3. *Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan ikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.*

4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa ikâyet niteliindeki konular hakkında karar vermek.

5. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ili kin verdi i kararlara kar ı yapılan ikâyetleri incelemek.

6. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ili kin mahsup, ceza zamana ımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve i leri yapmak.

7. Kanunlarla verilen di er görevleri yapmak.

Kanunlarda ba ka bir yargı merciine bırakılan konulara ili kin hükümler saklıdır.”

12. Kanun'un “ nfaz hâkimli ine ikâyet ve usulü” ba lıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan i lemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin kanun veya di er mevzuat hükümlerine aykırı oldu u gerekçesiyle bu i lem veya faaliyetlerin ö renildi i tarihten itibaren on be gün, herhalde yapıldı ı tarihten itibaren otuz gün içinde ikâyet yoluyla infaz hâkimli ine ba vurulabilece i, “ nfaz Hâkimli ince ikâyet Üzerine Verilen Kararlar” ba lıklı 6. maddesinin üçüncü fıkrasında, “ nfaz hâkimi, inceleme sonunda ikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan i lemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir” hükmü ve son fıkrasında “ tiraz, infaz hâkimli inin kuruldu u yer a ır ceza mahkemesine yapılır. nfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi oldu u takdirde itirazla ilgili karara katılamaz” hükümlerine yer verilmi tir.

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

13. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 tarihli toplantısında, dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası da temin edilerek Uyu mazlık Mahkemesi'ne gönderildi i ve böylece usule ili kin i lemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTCÇ 'nin adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gere i görü ülüp dü ünüldü:

15. Dava, mahkumiyet kararının açık ceza infaz kurumunda infazı sırasında, haksız olarak verilen disiplin cezası nedeniyle u ranılan maddi ve manevi zararın giderilmesi istemiyle açılmı tir.

16. Olayda, davacı iddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan "...disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya di er mevzuat hükümlerine aykırı oldu u iddiasına" ilkin olup, bu ikayetleri incelemenin ve karara bamlamanın nfa Hâkimli i'nin görevinde oldu u düzenlemesine istinaden, bu konulardaki ikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli oldu u belirlenmi olup, aynı ikayetten kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılaca ı, ancak Mahkememizin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli oldu u hususunda karar verme yetkisi bulunmadı ı gözetildi inde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerekti i sonucuna varılmı tır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kayseri 2. dare Mahkemesince yapılan bamlurunun kabulü ile, Kayseri 5. A ır Ceza Mahkemesinin 10/09/2020 tarihli ve E.2020/386, K.2020/339 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Kayseri 2. dare Mahkemesince yapılan BA VURUNUN KABULÜ ile, Kayseri 5. A ır Ceza Mahkemesinin 10/09/2020 tarihli ve E.2020/386, K.2020/339 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

01/03/2021 tarihinde OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN